

หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist)

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ...) พ.ศ.

☐ กฎหมายใหม่

☒ แก้ไข/ปรับปรุง

☐ ยกเลิก

ส่วนราชการหรือหน่วยงานผู้เสนอ.....สำนักงานศาลยุติธรรม.....

๑. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ

๑.๑ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจคืออะไร

เพื่อส่งเสริมให้มีระบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี โดยแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี (เพิ่มมาตรา ๒๐ ตรี)

เพื่อแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องใด

โดยที่ระบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในปัจจุบันมิได้กำหนดเรื่องการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องไว้เพื่อเป็นทางเลือกให้แก่ผู้ที่มีกรณีพิพาทใช้เป็นช่องทางในการยุติข้อพิพาทก่อนที่จะมีการฟ้องคดี การระงับข้อพิพาทระหว่างคู่กรณีจึงต้องดำเนินการโดยฟ้องคดีต่อศาลเป็นหลัก เป็นผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการต่อสู้คดี ซึ่งการมีปริมาณคดีจำนวนมากโดยไม่สัมพันธ์กับจำนวนบุคลากรหรือทรัพยากรของศาลที่จะรองรับได้ย่อมส่งผลกระทบให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลไม่สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วเท่าที่ควร นอกจากนี้ การให้ศาลมีอำนาจไต่สวนและปฏิเสธการพิพาทตามสัญญาประนีประนอมยอมความที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงกฎหมายซึ่งคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ หรือความชอบธรรมทั้งตอนนโยบายสาธารณะหรือต่อบุคคลภายนอก ย่อมเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการบังคับตามสัญญาประนีประนอมยอมความที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายโดยใช้ศาลเป็นเครื่องมือ

๑.๒ ความจำเป็นที่ต้องทำภารกิจ

การจัดทำภารกิจตามกฎหมายนี้เป็นการดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนากลไกช่วยเหลือและเพิ่มศักยภาพเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ข้อ ๒ ปฏิรูปกระบวนการพิจารณาความแพ่งและวิธีพิจารณาคดีปกครองเพื่อเพิ่มโอกาสของประชาชนในการเข้าถึงความยุติธรรม ข้อ ๒.๑ กำหนดให้จัดตั้งระบบไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี และภารกิจตามกฎหมายนี้สอดคล้องกับหน้าที่หลักของศาลยุติธรรมในการอำนวยความยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพและเป็นธรรม ซึ่งการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในครั้งนี้ เป็นการแก้ไขหลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี ส่งเสริมให้มีระบบการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องคดีเพื่อเป็นทางเลือกให้แก่ผู้ที่มีกรณีพิพาทใช้เป็นช่องทางในการยุติข้อพิพาทก่อนที่จะมีการฟ้องคดี โดยคู่กรณีสามารถร้องขอให้ศาลแต่งตั้งผู้ประนีประนอมดำเนินการไกล่เกลี่ยและหากตกลงกันได้ก็อาจขอให้ศาลมีคำพิพากษายอมได้ทันที ทำให้ข้อพิพาททางแพ่งและพาณิชย์สามารถยุติลงได้ในเวลาอันรวดเร็วโดยไม่จำเป็นต้องมีการฟ้องร้อง ทั้งเป็นการประหยัดเวลาและทรัพยากรต่าง ๆ ที่จะต้องสูญเสียในการต่อสู้คดี อันจะยังประโยชน์แก่ระบบเศรษฐกิจและสังคมยิ่งกว่า รวมถึงเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการบังคับตามสัญญาประนีประนอมที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงกฎหมายเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะหรือบุคคลภายนอก อันจะส่งผลให้การพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถอำนวยความยุติธรรมได้อย่างถูกต้องและรวดเร็วสมกับวัตถุประสงค์ของกฎหมายและสอดคล้องกับหลักนิติธรรม

หากไม่มีภารกิจนั้นจะมีผลประการใด

หากไม่มีภารกิจตามกฎหมายฉบับนี้ ช่องทางในการยุติข้อพิพาทระหว่างคู่กรณีจะต้องดำเนินการโดยฟ้องคดีต่อศาลเป็นหลัก เป็นผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการต่อสู้คดี และการมีปริมาณคดีที่มากขึ้นโดยไม่สัมพันธ์กับจำนวนบุคลากรหรือทรัพยากรของศาลจะรองรับได้ยังส่งผลกระทบให้การดำเนิน

กระบวนการพิจารณาของศาลไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงประโยชน์สาธารณะ หรือ ความชอบธรรมทั้งตอนนโยบายสาธารณะหรือต่อบุคคลภายนอกอาจไม่ได้รับการคุ้มครองเท่าที่ควร

๑.๓ การดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์มีกี่ทางเลือก มีทางเลือกอะไรบ้าง
ไม่มีทางเลือกอื่น

๑.๔ มาตรการที่บรรลุวัตถุประสงค์ของภารกิจคืออะไร

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี (เพิ่มมาตรา ๒๐ ตริ) โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

๑. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี
๒. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอม
๓. การตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของสัญญาประนีประนอมยอมความ

๑.๕ ภารกิจนั้นจะแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องนั้นได้เพียงใด

มาตรการตามร่างกฎหมายฉบับนี้จะทำให้การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีดำเนินการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม

๑.๖ ผลสัมฤทธิ์ของภารกิจคืออะไร

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ คู่กรณีที่เกี่ยวข้องพึงพอใจ ศาลสามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างถูกต้องและรวดเร็วสมกับวัตถุประสงค์ของกฎหมายและสอดคล้องกับหลักนิติธรรม

ตัวชี้วัดความสัมฤทธิ์ของกฎหมายมีอย่างไร

ตัวชี้วัดความสัมฤทธิ์ของกฎหมายอาจวัดได้จากปริมาณการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีที่เพิ่มขึ้น และการบริหารจัดการคดีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๗ การทำภารกิจสอดคล้องกับพันธกรณีและความผูกพันตามหนังสือสัญญาที่ประเทศไทย มีต่อรัฐต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศใด ในเรื่องใด

ไม่มี

๒. ผู้ทำภารกิจ

๒.๑ เมื่อคำนึงถึงประสิทธิภาพ ต้นทุน และความคล่องตัวแล้ว เหตุใดจึงไม่ควรให้เอกชนทำภารกิจนี้

เนื่องภารกิจตามร่างกฎหมายฉบับนี้เกี่ยวข้องกับการพิจารณาพิพากษาคดีและอำนวยความสะดวก เป็นการใช้อำนาจตุลาการซึ่งเป็นภารกิจของศาลยุติธรรมโดยเฉพาะ

ภารกิจนี้ควรทำร่วมกับเอกชนหรือไม่ อย่างไร

การพิจารณาพิพากษาคดีและอำนวยความสะดวกเป็นภารกิจของศาลยุติธรรมโดยเฉพาะ

๒.๒ เมื่อคำนึงถึงประสิทธิภาพและประโยชน์ที่จะเกิดแก่การให้บริการประชาชน ควรทำภารกิจนี้ร่วมกับหน่วยงานอื่นหรือไม่ เพราะเหตุใด

การไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องเป็นทางเลือกในการยุติคดีก่อนฟ้องที่เป็นการใช้อำนาจตุลาการและเป็นการกิจของศาลยุติธรรมโดยเฉพาะ

๒.๓ ภารกิจดังกล่าวหากให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำ จะเกิดประโยชน์แก่ประชาชนมากกว่าหรือไม่

เนื่องจากการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องคดีในชั้นศาล ซึ่งผู้ที่จะเป็นคู่ความจะมายื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจ เพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ประนีประนอม ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ย เป็นการอำนวยความสะดวก ที่กระทำโดยศาลยุติธรรมและเป็นการใช้อำนาจทางตุลาการด้วย

๓. ความจำเป็นในการตรากฎหมาย

๓.๑ การจัดทำภารกิจนั้นมีความสอดคล้องกับเรื่องใด อย่างไร

- ☒ หน้าที่หลักของหน่วยงานของรัฐ (ตามภารกิจพื้นฐาน (Function)) ในเรื่อง การพิจารณาพิพากษาคดี
- ☒ หน้าที่ของรัฐและแนวนโยบายแห่งรัฐ ในเรื่อง การอำนวยความยุติธรรม
- ☒ ยุทธศาสตร์ชาติ ในเรื่อง การอำนวยความยุติธรรม
- ☒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในเรื่อง การอำนวยความยุติธรรม
- ☒ แนวทางการปฏิรูปประเทศ ในเรื่อง การอำนวยความยุติธรรม

๓.๒ การทำภารกิจนั้นสามารถใช้มาตรการทางบริหารโดยไม่ต้องออกกฎหมายได้หรือไม่

ไม่ได้ เนื่องจากการพิจารณาพิพากษาคดีเป็นการใช้อำนาจตุลาการจึงไม่อาจใช้มาตรการทางบริหารได้ และจำเป็นต้องออกกฎหมายเพื่อให้สามารถปฏิบัติการได้

ถ้าใช้มาตรการทางบริหารจะมีอุปสรรคอย่างไร

การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นการใช้อำนาจตุลาการจึงไม่อาจใช้มาตรการทางบริหารได้

๓.๓ ในการทำภารกิจนั้น เหตุใดจึงจำเป็นต้องตรากฎหมายในขณะนี้

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันมิได้กำหนดเรื่องการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีไว้ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเพื่อให้ผู้ที่มีกรณีพิพาทได้มีทางเลือกในการยุติข้อพิพาทก่อนที่จะมีการฟ้องคดี

๓.๔ การใช้บังคับกฎหมายและระยะเวลาในการใช้บังคับกฎหมาย

(ก) การใช้บังคับกฎหมาย

☒ ต้องใช้บังคับพร้อมกันทุกท้องที่ทั่วประเทศ เพื่อเป็นการให้สิทธิในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีกับประชาชนทุกคนโดยเท่าเทียมกัน

☐ ทอยยใช้บังคับเป็นท้องที่ ๆ ไป เนื่องจาก.....

☐ ใช้บังคับเป็นบางท้องที่ เนื่องจาก.....

(ข) ระยะเวลาในการใช้บังคับกฎหมาย

☒ ใช้บังคับทันทีที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

☐ มีการทอระยะเวลาในการบังคับใช้เป็นเวลาเท่าใด เพราะเหตุใด

☐ ควรกำหนดระยะเวลาการสิ้นสุดไว้ด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด.....

๓.๕ เหตุใดจึงไม่สมควรตราเป็นกฎในลักษณะอื่น เช่น ข้อบัญญัติท้องถิ่น

เนื่องจากเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งจึงจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งซึ่งเป็นประมวลกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว

๓.๖ ลักษณะการใช้บังคับ

☐ ควบคุม(ข้ามไปข้อ ๓.๗)

☐ กำกับ/ติดตาม (ข้ามไปข้อ ๓.๘)

☒ ส่งเสริม

☐ ระบบผสม

เหตุใดจึงต้องใช้ระบบดังกล่าว

เพื่อให้การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๓.๗ การใช้ระบบอนุญาตในกฎหมาย

ไม่ใช้ระบบอนุญาต

๓.๗.๑ เพราะเหตุใดจึงกำหนดให้ใช้ระบบการอนุมัติ การอนุญาต หรือใช้ระบบอื่นที่มีผลเป็น

การควบคุม.....

๓.๗.๒ มีการกำหนดค่าธรรมเนียมการอนุญาตหรือไม่ ถ้ามี มีความจำเป็น อย่างไร.....

- ๓.๗.๓ มีหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจในการอนุญาตหรือไม่.....
อย่างไร มีกรอบการใช้ดุลพินิจโดยนำบทบัญญัติมาตรา ๒๐ ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งมาตรา ๒๐ ทวิ ได้ออกข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการไต่สวนของศาล การแต่งตั้งผู้ประนีประนอม รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของผู้ประนีประนอม.
- ๓.๗.๔ มีขั้นตอนและระยะเวลาที่แน่นอนในการอนุญาตหรือไม่.....
- ๓.๗.๕ มีการเปิดโอกาสให้อุทธรณ์การปฏิเสธคำขอ การให้ยื่นคำขอใหม่ หรือไม่ อย่างไร
.....
- ๓.๗.๖ มีการต่ออายุการอนุญาตหรือไม่.....
มีการตรวจสอบก่อนการต่อใบอนุญาตหรือไม่.....
- ๓.๘ การใช้ระบบคณะกรรมการในกฎหมาย
- ๓.๘.๑ กฎหมายที่จะตราขึ้นมีการใช้ระบบคณะกรรมการ หรือไม่ มีความจำเป็นอย่างไร
ไม่มีการใช้ระบบคณะกรรมการ
- ๓.๘.๒ คณะกรรมการที่กำหนดขึ้นมีอำนาจเข้าซ้อนกับคณะกรรมการอื่นหรือไม่
-
หากมีความเข้าซ้อน จะดำเนินการอย่างไรกับคณะกรรมการอื่นนั้น
-
- ๓.๘.๓ องค์ประกอบของคณะกรรมการมีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือนายกรัฐมนตรี หรือหัวหน้าส่วนราชการหรือไม่
-
เหตุใดจึงต้องกำหนดให้บุคคลดังกล่าวเป็นองค์ประกอบของคณะกรรมการ
-
- ๓.๙ มีกรอบหรือแนวทางการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่หรือไม่ อย่างไร
มีกรอบการใช้ดุลพินิจโดยนำบทบัญญัติมาตรา ๒๐ ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งมาตรา ๒๐ ทวิ ได้ออกข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการไต่สวนของศาล การแต่งตั้งผู้ประนีประนอม รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของผู้ประนีประนอม
- ๓.๑๐ ประเภทของโทษที่กำหนด
☐ โทษทางอาญา ☐ โทษทางปกครอง ☐ ระบบผสม
☒ ไม่มีการกำหนดโทษ
- ๓.๑๑ การกำหนดโทษทางอาญาจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายสัมฤทธิ์ผล เพราะเหตุใด
-
- ๓.๑๒ ความผิดที่กำหนดให้เป็นโทษทางอาญาเป็นความผิดที่มีความร้ายแรงอย่างไร
-
๔. ความเข้าซ้อนกับกฎหมายอื่น
- ๔.๑ การดำเนินการตามภารกิจในเรื่องนี้มีกฎหมายอื่นในเรื่องเดียวกันหรือทำนองเดียวกัน หรือไม่
ร่างกฎหมายนี้เป็นกระบวนการไต่สวนก่อนฟ้องคดีในชั้นศาล โดยมีผู้ประนีประนอมเป็นผู้ทำหน้าที่ไต่สวน จึงไม่มีความเข้าซ้อนกับกฎหมายอื่น
- ๔.๒ ในกรณีที่กฎหมายขึ้นใหม่ เหตุใดจึงไม่ยกเลิก แก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมายในเรื่องเดียวกันหรือทำนองเดียวกันที่มีอยู่
-

๕. ผลกระทบและความคุ้มค่า

๕.๑ ผู้ซึ่งได้รับผลกระทบจากการใช้บังคับกฎหมาย

☒ ผู้มีหน้าที่ตามร่างกฎหมายหรือที่จะได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมายนั้นโดยตรง ได้แก่ ผู้พิพากษา ผู้ประนีประนอม ข้าราชการศาลยุติธรรม หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ทนายความ และประชาชนทั่วไป

☐ ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย.....

๕.๒ ผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่บุคคลดังกล่าว

☒ ด้านเศรษฐกิจ

- เชิงบวก

ร่างพระราชบัญญัตินี้ส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย กล่าวคือ เป็นทางเลือกแก่ผู้ที่มีกรณีพิพาทซึ่งประสงค์จะระงับข้อพิพาทโดยการไกล่เกลี่ยก่อนที่จะมีการฟ้องคดีสามารถเริ่มกระบวนการไกล่เกลี่ยได้ ซึ่งศาลเห็นสมควรและคู่กรณีอีกฝ่ายสมัครใจที่จะเข้าร่วมไกล่เกลี่ย ศาลจะแต่งตั้งผู้ประนีประนอมทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องให้ ซึ่งวิธีการนี้จะทำให้ข้อพิพาททางแพ่งสามารถยุติได้โดยไม่ต้องฟ้องคดีต่อศาล จึงเป็นการลดขั้นตอน และลดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่ใช้ในการต่อสู้คดีของคู่ความหรือการดำเนินกระบวนการพิจารณาตัดสินของศาล รวมถึงการที่ศาลต้องตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของสัญญาประนีประนอมยอมความ ย่อมเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการบังคับตามสัญญาประนีประนอมที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงกฎหมายจึงเป็นการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะและบุคคลภายนอก ซึ่งการประหยัดเวลาและทรัพยากรต่าง ๆ ที่จะต้องสูญเสียไป ย่อมเป็นการส่งผลดีทางเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงบวก

ผู้พิพากษา ผู้ประนีประนอม ข้าราชการศาลยุติธรรม หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ทนายความ และประชาชนทั่วไป

- เชิงลบ

มาตรการตามร่างกฎหมายฉบับนี้ไม่มีผลกระทบเชิงลบต่อเศรษฐกิจ

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงลบ

ไม่มี

☒ ด้านสังคม

- เชิงบวก

กระบวนการไกล่เกลี่ยตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เป็นการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องถือเป็นทางเลือกให้แก่ผู้ที่มีกรณีพิพาทใช้เป็นช่องทางในการยุติข้อพิพาทก่อนที่จะมีการฟ้องคดี ซึ่งการแต่งตั้งผู้ประนีประนอมดำเนินการไกล่เกลี่ยที่มีคุณสมบัติและประสบการณ์สูงในการไกล่เกลี่ย และการไกล่เกลี่ยด้วยความสมัครใจของคู่กรณีย่อมก่อให้เกิดความเข้าใจในคู่กรณีอีกฝ่ายมากขึ้น ทั้งเป็นยังการช่วยให้คู่กรณีลดความบาดหมางระหว่างกัน รวมถึงในกรณีที่สมารถตกลงกันได้ คู่กรณีก็สามารถรักษาสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน รวมทั้งดำเนินชีวิต และการดำเนินธุรกิจกันต่อไปได้ในอนาคต

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงบวก

ประชาชนทั่วไป

- เชิงลบ

มาตรการตามร่างกฎหมายฉบับนี้ไม่มีผลกระทบเชิงลบต่อสังคม

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงลบ

ไม่มี

☒ ด้านงบประมาณ

- เชิงบวก

เนื่องจากการที่คู่กรณีสามารถตกลงเพื่อระงับข้อพิพาทโดยกระบวนการไกล่เกลี่ยโดยมิต้องฟ้องคดีต่อศาล ย่อมทำให้คู่กรณีประหยัดค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี สำหรับในส่วนของศาลและหน่วยงานรัฐ การที่ข้อพิพาทสามารถระงับไปได้ด้วยการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องคดีจะเป็นลดภาระงบประมาณที่จะต้องใช้ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีได้เป็นจำนวนมาก

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงบวก

หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

- เชิงลบ

มาตรการตามร่างกฎหมายฉบับนี้ไม่มีผลกระทบเชิงลบต้องงบประมาณ

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงลบ

ไม่มี

๕.๓ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลในเรื่องใดบ้างที่ต้องถูกจำกัด

ไม่มี

การจำกัดนั้นเป็นการจำกัดเท่าที่จำเป็นหรือไม่ อย่างไร

-

๕.๔ ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ

๕.๔.๑ ประชาชนจะมีการดำรงชีวิตที่ดีขึ้นในเรื่องใด อย่างไร และเพียงใด หรือเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนมากน้อยเพียงใด

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นการส่งเสริมให้การไกล่เกลี่ยมีประสิทธิภาพมากขึ้น การไกล่เกลี่ยโดยความสมัครใจของคู่กรณีย่อมก่อให้เกิดความเข้าใจในคู่กรณีอีกฝ่ายมากขึ้น ลดความบาดหมางระหว่างกัน ในกรณีที่สามารถตกลงกันได้ คู่กรณีก็สามารถรักษาสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน รวมทั้งดำเนินชีวิต และการดำเนินธุรกิจกันต่อไปได้ในอนาคต กรณีที่คู่กรณีฝ่ายหนึ่งไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงตามสัญญาประนีประนอมยอมความที่เกิดจากการไกล่เกลี่ย ศาลมีอำนาจพิพากษาบังคับตามสัญญาประนีประนอมยอมความนั้นได้ตามมาตรา ๓๓๘ โดยไม่ต้องมายื่นฟ้องเป็นคดี การที่ข้อพิพาททางแพ่งสามารถยุติได้โดยไม่ต้องฟ้องคดีต่อศาลจึงเป็นการลดขั้นตอน และลดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของคู่ความที่ใช้ในการต่อสู้คดี นอกจากนี้ ยังป้องกันไม่ให้เกิดการบังคับตามสัญญาประนีประนอมที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงกฎหมายเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะหรือบุคคลภายนอก

๕.๔.๒ เศรษฐกิจหรือสังคมมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้เพียงใด

การที่ข้อพิพาททางแพ่งสามารถยุติได้โดยไม่ต้องฟ้องคดีต่อศาลจึงเป็นการลดขั้นตอน และลดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่ใช้ในการต่อสู้คดีของคู่ความ หรือการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีของศาล การประหยัดเวลาและทรัพยากรต่าง ๆ ที่จะต้องสูญเสียไปย่อมเป็นการส่งผลดีทางเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม และการที่ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และเป็นธรรมก่อให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมที่ยั่งยืนตามมา

๕.๔.๓ เสริมสร้างประสิทธิภาพหรือนวัตกรรมในการปฏิบัติราชการอย่างไร

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ส่งเสริมให้มีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ข้อพิพาทสามารถยุติลงได้ในเวลาอันรวดเร็วโดยไม่จำเป็นต้องมีการฟ้องร้องเป็นคดี ทั้งเป็นการประหยัดเวลาและทรัพยากรต่าง ๆ ที่จะต้องสูญเสียในการต่อสู้คดี เสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการอันจะยังประโยชน์แก่ระบบเศรษฐกิจและสังคมต่อไป

๕.๔.๔ วิธีการและระยะเวลาประเมินผลสัมฤทธิ์ ตลอดจนประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ

ได้แก่

ไม่มี

๕.๕ ความยุ่งยากที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎหมาย

ไม่มี

๕.๖ ความคุ้มค่าของภารกิจเมื่อคำนึงถึงงบประมาณที่ต้องใช้ ภาระหน้าที่ที่เกิดขึ้นกับประชาชนและการที่ประชาชนจะต้องถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับ

การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในครั้งนี้ ส่งผลดีในแง่การลดภาระค่าใช้จ่ายของคู่ความ ทั้งค่าธรรมเนียมศาล ค่าทนายความ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาศาล ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการดำเนินคดี และเป็นการช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพในการพิจารณาคดีและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย รวมทั้งเป็นการพัฒนากระบวนการยุติธรรมไทยให้เป็นที่ยอมรับ ถือว่ามีความคุ้มค่าในแง่งบประมาณที่ใช้ และไม่เป็นการสร้างภาระให้แก่ประชาชนแต่อย่างใด

๖. ความพร้อมของรัฐ

๖.๑ ความพร้อมของรัฐ

สำนักงานศาลยุติธรรมมีความพร้อมในการดำเนินการได้ทันทีเมื่อกฎหมายมีผลบังคับใช้ โดยจัดให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้แก่หน่วยงานในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนโดยทั่วไปทราบ ตลอดจนเผยแพร่พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งดังกล่าวผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักงานศาลยุติธรรม

(ก) กำลังคนที่คาดว่าจะต้องใช้

ดำเนินการโดยศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทประจำศาลทั่วประเทศซึ่งมีอยู่แล้ว

(ข) คุณวุฒิและประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ที่จำเป็นต้องมี

ดำเนินการโดยศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทประจำศาลทั่วประเทศซึ่งมีอยู่แล้ว

(ค) งบประมาณที่คาดว่าจะต้องใช้ในระยะห้าปีแรกของการบังคับใช้กฎหมาย คาดว่าไม่มีผลกระทบด้านงบประมาณ เนื่องจากเป็นการดำเนินการโดยศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทประจำศาลทั่วประเทศซึ่งมีอยู่แล้ว

โดยเป็นงบดำเนินการจำนวน-..... และงบลงทุนจำนวน-

๖.๒ ในกรณีที่เป็นการร่างกฎหมายที่มีผลต่อการจัดตั้งหน่วยงานหรืออัตรากำลัง มีความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดอัตรากำลังและงบประมาณหรือไม่ อย่างไร

ไม่มีผลเป็นการจัดตั้งหน่วยงานหรืออัตรากำลังเนื่องจากเป็นการดำเนินการโดยศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทประจำศาลทั่วประเทศซึ่งมีอยู่แล้ว

๖.๓ วิธีการที่จะให้ผู้อยู่ภายใต้บังคับบัญชาของกฎหมายมีความเข้าใจและพร้อมที่จะปฏิบัติตามกฎหมาย

จัดให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้แก่หน่วยงานในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนโดยทั่วไปทราบ ตลอดจนเผยแพร่พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งดังกล่าวผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักงานศาลยุติธรรม เช่น ทางเว็บไซต์ของสำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม และกองสารนิเทศและประชาสัมพันธ์ สำนักงานศาลยุติธรรม <http://www.jla.coj.go.th> และ <http://www.coj.go.th>

๗. หน่วยงานที่รับผิดชอบและผู้รักษาการตามกฎหมาย

สำนักงานศาลยุติธรรมเป็นผู้รับผิดชอบ โดยมีประธานศาลฎีกาเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งฉบับนี้

๗.๑ มีหน่วยงานอื่นใดที่ปฏิบัติภารกิจซ้ำซ้อนหรือใกล้เคียงกันหรือไม่ มีข้อเสนอแนะในการดำเนินการกับหน่วยงานนั้นอย่างไร

ไม่มี

๗.๒ มีความเกี่ยวข้องหรือผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นหรือไม่ อย่างไร
ไม่มี

๗.๓ มีการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นหรือไม่ อย่างไร
ไม่มี

๗.๔ ผู้รักษาการตามกฎหมาย ได้แก่

ประธานศาลฎีกา เป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

การกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวเป็นผู้รักษาการตามกฎหมาย เนื่องจาก

เพื่อให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๐ ทวิ ที่กำหนดให้ หลักเกณฑ์และวิธีการในการไกล่เกลี่ยของศาล การแต่งตั้งผู้ประนีประนอม รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของผู้ประนีประนอม ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกา ดังนั้น ร่างแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งฉบับนี้จึงบัญญัติให้ประธานศาลฎีกาเป็นผู้รักษาการ

๘. วิธีการทำงานและตรวจสอบ

๘.๑ ระบบการทำงานที่กำหนดสอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือไม่

- ☒ เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
- ☒ เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
- ☒ มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
- ☒ ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
- ☒ มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
- ☒ ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
- ☒ มีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๘.๒ การเปิดเผยการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๘.๒.๑ ในกฎหมายมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐในเรื่องใดบ้าง
แต่ละขั้นตอนใช้เวลาดำเนินการเท่าใด

ไม่มี

๘.๒.๒ หากมีการใช้ดุลพินิจ การใช้ดุลพินิจสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลและหลักนิติธรรมอย่างไร

ไม่มี

๘.๒.๓ ในการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ใช้หลักกระจายอำนาจ หรือมอบอำนาจเพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการที่สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพอย่างไร

ไม่มี

๘.๓ มีระบบการตรวจสอบและคานอำนาจอย่างไรบ้าง

๘.๓.๑ มีระบบการตรวจสอบการปฏิบัติงานภายในหรือไม่ อย่างไร

ไม่มี

๘.๓.๒ มีกระบวนการร้องเรียนจากบุคคลภายนอกหรือไม่ อย่างไร

ไม่มี

๙. การจัดทำกฎหมายลำดับรอง

๙.๑ ได้จัดทำแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรอง กรอบระยะเวลา ตลอดจนกรอบสาระสำคัญของกฎหมายลำดับรองนั้น หรือไม่

ไม่มี

ได้ยกร่างกฎหมายลำดับรองในเรื่องใดบ้าง

ไม่มี

๙.๒ มีกรอบในการตราอนุบัญญัติเพื่อป้องกันการขยายอำนาจหน้าที่ของรัฐหรือเพิ่มภาระแก่ประชาชนเกินสมควรอย่างไร

ไม่มี

๑๐. การรับฟังความคิดเห็น

☒ มีการรับฟังความคิดเห็น

☐ ไม่มีการรับฟังความคิดเห็น

๑๐.๑ ผู้ที่เกี่ยวข้องหรืออาจได้รับผลกระทบที่รับฟังความคิดเห็น

เพื่อให้การตรากฎหมายของศาลยุติธรรมสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๗๗ วรรคสอง ในส่วนของการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง สำนักงานศาลยุติธรรมได้ดำเนินการออกประกาศสำนักงานศาลยุติธรรม เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี) เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว และได้แจ้งการประกาศดังกล่าวให้ผู้พิพากษา ผู้ประนีประนอม ชำราชการศาลยุติธรรม หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและบุคคลทั่วไปทราบ

หน่วยงานภาครัฐ

ครั้งที่ ๑ สำนักงานศาลยุติธรรม โดยสำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม ได้จัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี) จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ผู้แทนจากสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงการคลัง กระทรวงยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม สำนักงบประมาณ กรมบังคับคดี กรมราชทัณฑ์ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และสภาพนายความ ในวันจันทร์ที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๑ เวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมศาลยุติธรรม (ห้องประชุมใหญ่) อาคารศาลอาญา ชั้น ๑๒ ถนนรัชดาภิเษก เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

ครั้งที่ ๒ สำนักงานศาลยุติธรรม โดยสำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม ได้จัดให้มีการประชุมตามคำสั่งรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาหาข้อยุติเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี) ร่วมกับกระทรวงยุติธรรม และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมสำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม อาคารศาลอาญา ชั้น ๕ ถนนรัชดาภิเษก เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

ภาคประชาชน/องค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง

☒ ประชาชนที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบ

☒ ประชาชนทั่วไป

☐ องค์กรอื่น ได้แก่.....

สำนักงานศาลยุติธรรมได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากภาคประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องผ่านทางเว็บไซต์ <http://lawsurvey.coj.go.th> เว็บไซต์สำนักงานศาลยุติธรรม <http://www.coj.go.th> และเว็บไซต์ของสำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม www.jla.coj.go.th หัวข้อ รับฟังความคิดเห็นทางกฎหมาย เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี) โดยกำหนดระยะเวลา ๑๖ วัน ตั้งแต่วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๑

๑๐.๒ มีการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นต่อประชาชนหรือไม่ อย่างไร

สำนักงานศาลยุติธรรมได้จัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี) และได้ดำเนินการเปิดเผยแพร่ผลการรับฟังความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์ <http://lawsurvey.coj.go.th> เว็บไซต์สำนักงานศาลยุติธรรม <http://www.coj.go.th> และเว็บไซต์ของสำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม www.jla.coj.go.th

๑๐.๓ จัดทำสรุปผลการรับฟังความเห็นและเสนอมาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

☒ จัดทำ

☐ ไม่มีการจัดทำ

ในกรณีจัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น มีสาระสำคัญในเรื่องดังต่อไปนี้หรือไม่

☒ วิธีการในการรับฟังความคิดเห็น

☒ จำนวนครั้งและระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็นแต่ละเรื่อง

☒ พื้นที่ในการรับฟังความคิดเห็น

☒ ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็น

☒ ข้อคัดค้านหรือความเห็นของหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องในแต่ละประเด็น

☒ คำชี้แจงเหตุผลรายประเด็นและการนำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณา

จัดทำร่างกฎหมาย ปรากฏตามสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นแนบท้าย

ขอรับรองว่าการเสนอร่างพระราชกฤษฎีกาได้ดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรีฯ และระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีฯ แล้ว

ลงชื่อ สราวุธ เบญจกุล

(นายสราวุธ เบญจกุล)

เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม

วันที่๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑.....

สำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม

ส่วนพัฒนากฎหมาย

โทร. ๐ ๒๕๑๒ ๘๔๗๑

โทรสาร ๐ ๒๕๑๒ ๘๔๗๑

พิรวัฒน์ รุ่งพิมพ์/ทาน
กัญจนพร ตรว

สำเนาถูกต้อง

๕๖/๑

(นายพิรวัฒน์ รุ่งพิมพ์/ทาน)
นิติกรปฏิบัติกร

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น
ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี)

สำนักงานศาลยุติธรรมได้ดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี (เพิ่มมาตรา ๒๐ ตรี) ทั้งนี้ เพื่อให้การตรากฎหมายของสำนักงานศาลยุติธรรมสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๗ วรรคสอง และเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐ เรื่องแนวทางการจัดทำและการเสนอร่างกฎหมายตามบทบัญญัติมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย สำนักงานศาลยุติธรรมได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้พิพากษา ผู้ประนีประนอมข้าราชการศาลยุติธรรม บุคลากรในหน่วยงานกระบวนการยุติธรรม และบุคคลทั่วไป ผ่านทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานศาลยุติธรรม และได้มีจัดให้มีการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยสรุปข้อมูลและผลการรับฟังความคิดเห็นได้ดังต่อไปนี้

๑. วิธีการ จำนวนครั้ง และระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น

๑.๑ การรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานศาลยุติธรรม

สำนักงานศาลยุติธรรมจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้พิพากษา ผู้ประนีประนอมข้าราชการศาลยุติธรรม บุคลากรในหน่วยงานกระบวนการยุติธรรม และบุคคลทั่วไป ผ่านทางเว็บไซต์ <http://lawsurvey.coj.go.th> เว็บไซต์สำนักงานศาลยุติธรรม <http://www.coj.go.th> หัวข้อ ร่างกฎหมายที่รับฟังการแสดงความคิดเห็น และเว็บไซต์สำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม <http://www.jla.coj.go.th> จำนวน ๑ ครั้ง ระหว่างวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๑ เป็นระยะเวลา ๑๖ วัน

๑.๒ การรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ครั้งที่ ๑ สำนักงานศาลยุติธรรม โดยสำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม ได้จัดให้มีการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี) จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานอัยการสูงสุด กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงการคลัง สำนักงบประมาณ กรมราชทัณฑ์ กรมบังคับคดี สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และสภาพนายความ เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๑ เวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมสำนักงานศาลยุติธรรม (ห้องประชุมใหญ่) ชั้น ๑๒ อาคารศาลอาญา ถนนรัชดาภิเษก เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

ครั้งที่ ๒ สำนักงานศาลยุติธรรม โดยสำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม ได้จัดให้มีการประชุมตามคำสั่งรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาหาข้อยุติเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี) ร่วมกับกระทรวงยุติธรรม และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมสำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม ชั้น ๕ อาคารศาลอาญา ถนนรัชดาภิเษก เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

๑.๓ การประชุมเพื่อพิจารณาจัดทำร่างกฎหมายของสำนักงานศาลยุติธรรม

โดยที่มาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๓ กำหนดให้คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม (ก.บ.ศ.) มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลการบริหารราชการศาลยุติธรรมในส่วนที่เกี่ยวกับงานบริหารราชการและงานธุรการของสำนักงานศาลยุติธรรมให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ แบบแผน และประเพณีปฏิบัติของทางราชการศาลยุติธรรม และ (๒) ของมาตราดังกล่าว กำหนดให้ ก.บ.ศ. มีอำนาจหน้าที่ในการให้ความเห็นชอบในการเสนอร่างกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารราชการ และการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนของศาลยุติธรรมต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ฉบับนี้ คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม ได้มีมติในการประชุมคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม ที่ ๔/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๑ เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวตามที่สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอ และมอบหมายให้สำนักงานศาลยุติธรรมดำเนินการเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไปที่คณะรัฐมนตรีต่อไป อนึ่ง ภายหลังการประชุมหารือร่วมกับกระทรวงยุติธรรม และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตามคำสั่งรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี สำนักงานศาลยุติธรรมได้นำร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเสนอเข้าคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบอีกครั้ง ซึ่งคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมได้มีมติในการประชุมคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม ครั้งที่ ๘/๒๕๖๑ เมื่อวันจันทร์ที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑ เห็นชอบให้ยื่นยันตามร่างร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตามที่สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอ

๒. พื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมายในการรับฟังความคิดเห็น

ผู้พิพากษา ผู้ประนีประนอม ข้าราชการศาลยุติธรรม บุคลากรในหน่วยงานกระบวนการยุติธรรม และบุคคลทั่วไป รวมถึงหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบและเกี่ยวข้องกับการระงับข้อพิพาท

๓. ประเด็นที่มีการแสดงความเห็น

ประเด็นที่ ๑ หลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี

ผลการรับฟัง จากจำนวนผู้แสดงความเห็นทั้งหมด ๕๗ คน

เห็นด้วย ๕๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๑.๒๓

ไม่เห็นด้วย ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๗๗

ประเด็นที่ ๒ หลักเกณฑ์การพิจารณาพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอม

ผลการรับฟัง จากจำนวนผู้แสดงความเห็นทั้งหมด ๕๗ คน

เห็นด้วย ๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๕๐

ไม่เห็นด้วย ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๕๐

ประเด็นที่ ๓ การตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของสัญญาประนีประนอมยอมความ

ผลการรับฟัง จากจำนวนผู้แสดงความเห็นทั้งหมด ๕๗ คน

เห็นด้วย ๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๕๐

ไม่เห็นด้วย ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๕๐

๔. ความเห็นหรือข้อคัดค้านของหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องในแต่ละประเด็น และคำชี้แจงเหตุผล

๑. การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทน่าจะเป็นการระดมความคิดของฝ่ายบริหารมากกว่า ทั้งนี้ ข้อพิพาทที่สามารถตกลงกันได้จากการไกล่เกลี่ย มีเพียงส่วนน้อยที่มีความจำเป็นต้องพึ่งศาลในการบังคับคดีให้ หลักการแนวคิดตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่แก้ไขใหม่ น่าจะเป็นการสร้างภาระงานให้ศาลเพิ่มโดยไม่จำเป็นและอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพ/ประสิทธิผลของงานในหน้าที่หลักของศาล

คำชี้แจง

กระบวนการในการระงับข้อพิพาทด้วยวิธีการไกล่เกลี่ยเป็นภารกิจซึ่งศาลยุติธรรมได้ดำเนินการอยู่แล้ว ในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการช่วยแบ่งเบาภาระการพิจารณาคดีของศาลและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนที่จะบรรลุข้อตกลงร่วมกัน จึงได้มีนโยบายสนับสนุนโดยได้กำหนดเป็นยุทธศาสตร์ที่จะส่งเสริมและพัฒนากระบวนการระงับข้อพิพาททางเลือกด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเพื่ออำนวยความสะดวกทางเลือกแก่ประชาชนด้วยความประหยัด รวดเร็ว และเป็นธรรม ซึ่งการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในครั้งนี้ เป็นการส่งเสริมให้มีระบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีเพื่อเป็นทางเลือกและเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ที่มีกรณีพิพาทได้ใช้เป็นช่องทางในการยุติข้อพิพาทก่อนที่มีการฟ้องคดี ถือเป็นบริการของศาลเพิ่มเติมจากการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในระหว่างการพิจารณาคดีซึ่งได้ดำเนินการโดยศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทประจำศาลทั่วประเทศอยู่แล้ว ภาระงานที่เพิ่มจึงมีเพียงเล็กน้อยไม่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานในหน้าที่หลักของศาล ทั้งยังมีความคุ้มค่าเมื่อเปรียบเทียบกับผลลัพธ์ที่จะได้

๒. เป็นการทำงานซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น

คำชี้แจง

กลไกสำคัญที่จะทำให้กระบวนการระงับข้อพิพาทด้วยวิธีการไกล่เกลี่ยประสบผลสำเร็จคือ ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และความน่าเชื่อถือของผู้ไกล่เกลี่ยหรือผู้ประนีประนอม ดังนั้น การดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีโดยหน่วยงานหลายหน่วยงาน จึงไม่เป็นการซ้ำซ้อน แต่เป็นการส่งเสริมและเพิ่มทางเลือกให้แก่คู่กรณีที่จะเลือกหน่วยงานในการระงับข้อพิพาทโดยวิธีการไกล่เกลี่ยที่ตนเองพอใจหรือมีความเชื่อมั่น

๓. สัญญาประนอมยอมความส่วนใหญ่ไม่อาจบังคับได้จริง เพราะขัดต่อหลักกฎหมาย

คำชี้แจง

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีโดยผู้ไกล่เกลี่ยหรือผู้ประนีประนอมที่มีความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ ย่อมเป็นการป้องกันการเกิดของสัญญาประนอมยอมความที่ขัดต่อหลักกฎหมาย

๔. ศาลอาจถูกใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามทวงหนี้

คำชี้แจง

กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีตามการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในครั้งนี้ จะเกิดขึ้นได้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายจะต้องสมัครใจในการเข้าร่วมการไกล่เกลี่ย ดังนั้น การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีจึงถือเป็นเครื่องมือของคู่กรณีทั้งสองฝ่ายเพื่อให้ได้รับความสะดวกรวดเร็ว การประหยัดค่าใช้จ่าย และเป็นธรรม

๕. ควรมีกำหนดให้ชัดเจนในเรื่องประเภทคดี อายุความ ระยะเวลาในการดำเนินการหรือการยุติการไกล่เกลี่ย และค่าใช้จ่ายรวมถึงดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นในระหว่างการไกล่เกลี่ย

คำชี้แจง

การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในครั้งนี้ เป็นการส่งเสริมให้มีระบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี เพื่อเป็นทางเลือกและเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ที่มีกรณีพิพาทได้ใช้เป็นช่องทางในการยุติข้อพิพาทก่อนที่จะมีการฟ้องคดี ถือเป็นบริการของศาลเพิ่มเติมจากการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในระหว่างการพิจารณาคดี เบื้องต้นจึงไม่มีการกำหนดในเรื่องอายุความไว้ เพื่อไม่ให้กระทบต่ออายุความตามกฎหมายสารบัญญัติอื่น ๆ ในส่วนของข้อจำกัดในเรื่องประเภทคดี ระยะเวลา และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ซึ่งเป็นรายละเอียด ย่อมเป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาซึ่งออกตามความในมาตรา ๒๐ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

๖. ควรกำหนดให้ข้อพิพาทต้องผ่านกระบวนการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องคดีทุกกรณี

คำชี้แจง

การกำหนดให้ข้อพิพาทต้องผ่านกระบวนการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องคดีทุกกรณีถือเป็นการสร้างภาระและเป็นจำกัดสิทธิของคู่กรณีในการจะนำข้อพิพาทเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาล และไม่ปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทซึ่งเป็นการระงับข้อพิพาททางเลือกและเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่คู่กรณีเพื่อใช้เป็นช่องทางในการยุติข้อพิพาทก่อนที่จะมีการฟ้องคดี

๗. กระบวนการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องคดีที่ดำเนินการโดยหน่วยงานต่าง ๆ ควรมีกลไกหรือกระบวนการที่เป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน

คำชี้แจง

กลไกหรือกระบวนการในการไกล่เกลี่ยของแต่ละหน่วยงานขึ้นอยู่กับบทบัญญัติของกฎหมายซึ่งให้อำนาจในการไกล่เกลี่ย ศาลได้มีการดำเนินการในเรื่องการไกล่เกลี่ยมาเป็นระยะเวลานานแล้วตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ดังนั้น การแก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีของศาลจึงต้องดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งที่ศาลได้ดำเนินการมาโดยตลอด และโดยที่เป็นการไกล่เกลี่ยที่จัดทำโดยฝ่ายตุลาการจึงอาจมีความแตกต่างในด้านกลไกหรือกระบวนการกับกระบวนการไกล่เกลี่ยที่จัดทำโดยฝ่ายบริหารซึ่งเป็นความแตกต่างในรายละเอียด